

Angkor Wat: På vårt besøk i det mektige tempelkomplekset møtte vi bare noen få besøkende her. Det var som å sette kalenderen 20 år tilbake.

Foto: Getty Images

A Buddhist monk in orange robes stands on a stone ledge, looking at an ancient stone temple structure in the background. The scene is set in a historical site with a large, ornate stone tower and a smaller structure to the right. The lighting is warm, suggesting late afternoon or early morning.

En unik sjanse til å oppleve magiske reisemål:

Asias smykker

Grip sjansen mens Sørøst-Asia har lagt ut den røde løperen. Dra dit nå – ditt besøk kommer også lokalbefolkningen til gode som er nede for telling etter pandemien.

Tekst: Arild Molstad

I 2019 reiste 154 millioner kinesere utenlands, og deres forbruk beløp seg til 2.500 milliarder kroner. Så, plutselig, gjorde pandemien at de forsvant fra regionen som en gang gikk under fellesbetegnelsen Indokina: Vietnam, Laos og Kambodsja. For disse landene anses nedgang i turismen som en tragedie. For oss reisende, derimot, er det mirakuløst å ha Sørøst-Asias smykkeeskrin av fabelaktige reisemål nesten for oss selv. Det er som om å sette kalenderen 20 år tilbake. Ingen grunn til å nøle; vi pakket kamera og en lett reiseveske.

På en reise i strøk som disse er du aldri langt unna Mekong-floden, kalt "elvenes mor", der den snor seg langs høye fjell, uendelige rismarker, forgylte pagoder og små landsbyer på sin 4.000 kilometer lange ferd mot sør. For flere hundre millioner mennesker er den både en livskilde og et levested. Mektige Mekong preger deres bønner og hverdag, gjennom blodige kriger så vel som velstand – før kolonimaktene ankom for flere hundre år siden.

Buddhismen er magneten som forener dem, selv om hver nasjon også har sine egenheter. Det er sagt at mens vietnameserne planter risen, sørger kambodsjanerne for å dyrke den – mens folk i Laos foretrekker å lytte til at den vokser.

I dag er det enkelt å ferdes her, og trygt. Kronglete visa-regler er forenklet, både veier, tog- og elvetrafikk er forbedret, uten at altfor mange eksotiske og spennende reiseopplevelser har gått tapt.

Mens kinesere en stund til er blitt hjemmesittere, er det mot Vesten at landenes turistnæring nå vender seg. Ryktene om å kunne oppleve noen av klodens mest praktfulle kultur- og naturattraksjoner i fred og ro, har spredt seg raskt.

Alene med Angkor Wat

Fra en treklynge har vi praktfull utsikt til et av verdens mektigste byggverk, Angkor Wat.

Pagodenes og ruinenes dimensjoner blir enda mer slående når et par munkers i sine safranfargede kjortler kaster sine lange skygger i morgensolen. Omkring oss: legender, myter og historie utskåret i relieff, så langt øyet kan se. Angkor Wat ble opprinnelig bygget som en hyllest til buddhismens og hinduismens gudeverden. Arkeologer mener at det engang levde en million mennesker i omegnen.

Men i dag er vi bare noen få besøkende her. Ved den enorme inngangsportalen ser vi lokalguidene luske tomhendt hjem. Borte er skravlende turistgrupper og eksosspyende turistbusser. Ingen køer å se i de stupbratte trappetrinnene som fører opp til de 65 meter høye tårnene.

Her, som i så mange reisemål i Sørøst-Asia, sier de at klokken er stilt 20 år tilbake.

– Det er både fint og trist på én og samme tid, mener vår vietnamesiske venn Vic, en erfaren turoperatør i Amasia Travel med hele Asia som arbeidsfelt.

Få kulturskatter på jorden kan måle seg med Angkor Wat, som tett tropeskog skjulte, inntil franske arkeologer for drøyt 100 år siden begynte å befri gedigne buddha-ansikter og -skulpturer for røttene og jungelens jerngrep.

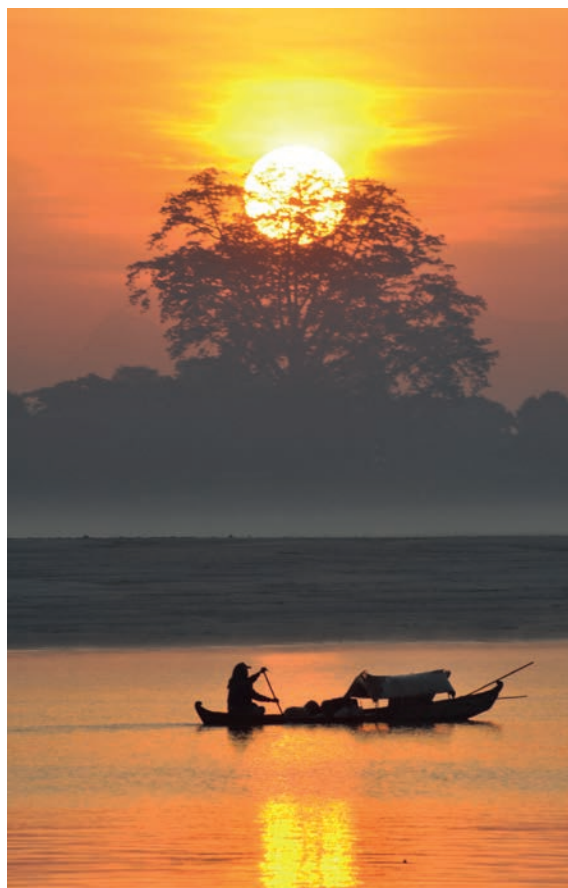
Men i denne deler av verden venter flere ikoniske attraksjoner.

Foto: Getty Images

Foto: Charlotte Molstad

Asia kaller: Fargerike elveturer i nærkontakt med livet på landsbygda; Irrgrønne rismarker og gullbelagte pagoder; et kulinarisk tilbud i verdensklasse. Et enestående smykkeskrin – og med et folkeferd som lengter etter besøkende fra Vesten med rause 'velkommen-til-bake'-tilbud på utflukter og overnattinger. Foto: Arild Molstad

Laos

De fleste har den tidligere hovedstaden, Luang Prabang, som reisemål nummer én i dette landet. Direktefly lander fra alle kanter. Men den mest fascinerende måten å komme seg dit er fra nord, ved å krysse Thailand-grensen ved Chiang Rai. Derfra kan du dra sørover med *longtail*-båttur på Mekong, med eksotisk og komfortabel overnatting i *eco-lodges*.

Luang Prabangs hjerte er knapt en kvadratkilometer i omfang, men har sin fortjente plass på Unescos Verdensarvliste, takket være sine femtitalls vakkert utstyrte pagoder og en byarkitektur i kolonistil. Til tross for at antall turister tyvedoblet seg på like mange år før covidkrisen, frister elegante overnatningssteder og restauranter med velsmakende menyer langs elven. Et flott syn om kvelden, under omfangsrrike trær, fargerike lykter og surrende vifter.

Et rosa dagry kan så vidt skimtes i øst når drønende tempelgongonger gir hundrevis av munkers klarsignal til å hente frem sine tomme tiggeboller i messing. Halvvåkne finner de sine plasser i den safran-fargede prosesjonen, forbi gylne pagodekupper og kvinner på huk som venter med nykøkt ris – dagens første offergjerning for de fastboende. Før pandemien var denne prosesjonen, til Unescos fortvilelse, forvandlet til et sirkus, der stappfulle turistbusser forstyrret munkenes eldgamle tradisjon. Nå kan den igjen oppleves uten støy og forstyrrelser.

Omegnen byr på besøk på silkefarmer, elefant-camps, jungeltrekking og elveturer. Ofte er overnatting inkludert, i små landsbyer hvor gjestfrie minoritetsstammer bedriver ansvarlig turisme, såkalte *fair treks*.

Nytt av året er det nye ekspressetog som forbinder grensen mot Kina i nord med hovedstaden Vientiane i sør, mot grensen til Thailand. Toget gjør et stopp i Vang Vieng, tidligere en bråkete turistfelle, som nå har funnet mye av sin opprinnelige sjarm tilbake. Fine elve- og trekking-turer lokker i det eksotiske tropelandskapet.

Vientiane er et *slow travel*-reisemål, preget av stilfulle pagoder og koselige kafeer. Mot kveld møtes fastboende og besøkende nede ved Mekong-elven over grillspyd og iskalde *sundowner*-driker på tilbakelente, upretensiøse spisesteder.

Landets trolske og forunderlige *Plain of Jars* – "krukkesletten" – er også verdt å få med seg. Heller ikke her er det noen turisttrengsel.

Et skår i gleden ved et besøk i dagens Laos: Dessverre har kinesernes forkjærlighet for å bygge et tyvetalls større Mekong-demninger redusert tilgang til noen av Laos' mest pittoreske elveturer. Ikke bare det: Folkeforflytninger, økologiske forstyrrelser og svekket vanntilførsel forblir en stor utfordring i denne fattige nasjonen.

Vietnam

Smilene sitter løst i dette landet, til tross for den lange, blodige krigen mot USA. Folk har gjennom historien vent seg til å legge fortiden i glemmeboken, og heller vise toleranse og tålmod.

"Vi har ikke tid til å bære nag," sa de vi møtte

Voldsomme kontraster: Dagliglivet for nord-vietnameserne har lite til felles med resten av lavlandet. Overalt står natur- og kultur attraksjonene i kø.

Foto: Arild Molstad

Kapital Reise-tips

Beste reisetid: Norsk senhøst og vinter

Anbefaler todagersbåtreise fra Nord-Thailand til Luang Prabang med The Luang Say.

Air Asia er et pålitelig regionalt lavprisselskap som flyr overalt i regionen, mens Emirates har daglige avganger mellom Asia og Europa med mellomlanding i Dubai. Kapital Reise var gjest på Emirates under denne reisen.

Reiselektyre: Lonely Planets guide *Vietnam, Cambodia, Laos & Northern Thailand*. Les også e-boken *Mekong Stories*.

Planeterra gir informasjon om kafeer i regionen der man spiser utmerket og samtidig bidrar til humanitær hjelp lokalt.

etter at amerikanerne til slutt flyktet fra Saigon. Da landet enda en gang, ved tusenårsskiftet, ble okkupert – denne gang av nysgjerrige turister – seiret nok en gang Nord-Vietnam: Mens Saigon (nå Ho Chi Minh City) kvittet seg med sine trivelige fortauskafeer og parker for å bygge betongkolosser i sentrum, er Hanoi bykjerne omkring den vakre Hoan Kem-innsjøen, med sine franskinspirerte fasader, restauranter og små boutique-hoteller i trivelige smug, blitt enda mer inntagende enn før.

Fortsatt er landet en forundringspakke: Tempelruinene langs den romantiske Parfymeelven som glir forbi keiserbyen Hué; Hoi An småbysjarm og bistroer; jungelens bortgjemte mosegrodde slott; de lange strendene sør for Nha Trang. Ikke langt unna venter de tusentallige sukkertopp-aktige øyene i Ha Long-bukten, som inviterer til en dukkert og oppdagerferd i trolske dryppsteinsgrotter før middag med fersk fisk og skalldyr serveres på dekk, under fakler og stjerner.

Kontrasten herfra mellom de taggete høyfjellkjedene i nord kunne ikke vært større, bortsett fra delikatessene som venter underveis; det vietnamesiske kjøkkenet slår det aller meste (selveste landsfader og krigshelt Ho Chi Minh var utdannet kokk i Paris).

Helt i sør venter Mekongdeltaets myldrende nettverk. Mange av de dødeligste trefningene under Vietnam-krigen ble utkjempet her, i disse dager erstattet av flytende markeder på kanaler så smale at de bare er fremkommelig med små sampaner, padlet av bønder som viser vei langs sukkerrørplantasjer og tett bambus-vegetasjon.

Gå ikke glipp av "sampan & sykkel"-utfluktene organisert fra Can Tho, Chau Doc eller andre trafikk-knutepunkter i delta-labyrinten. Begge er også start- eller ankomststeder for Mekong-cruise til og fra Laos. Også her finnes både elegante, eksklusive hoteller og trivelige boutique-varianter.

Kambodsja

Her fører alle veier til Angkor Wat, på den opprinnelige listen over verdens syv underverk.

Nå er det ikke vanskelig å finne steder i dette gigantiske tempelkomplekset hvor vi kan være for oss selv. Vi tilbragte en ettermiddagstime i Bayon-tempelet, sammen med safran-kledde munkere, med tett nærhet av de hundretalls Buddha-steinansiktene. Flere av munkene kommer fra familier som opplevde Røde Khmers skrekkregime. Deres historier fra landets blodige fortid er tunge å fordøye. Få familier unnslopp Pol Pots kyniske terror. I Angkor Wat likte hans soldater å skyte blink på pagodenes figurer.

Det var først da helligdommen i 1992 ble ført opp på Unescos Verdensarvliste, at den første bølgen av turister ankom for å beundre de intrikate relieffene. I tussmørket virker Ta Phroms kjemperøtter som om de holder ruinene i en skruestikke, som armene til overjordiske vesener.

To dager er minstetid for å oppleve og prøve å fatte Angkors historie, omfang og mystikk. For i utkanten av hovedkomplekset finnes ikke bare andre tempelatrasjoner, men også zip-lines og

Strendene i sør: Nytt på Kambodsjas turistkart er øyene helt i sør, som byr på vakre strender samt sjarmerende beach-bungalower og eksklusive boutique-resorts.

Foto: John Seaton Callahan/Getty Images

Sove

For tiden er det overkapasitet på hotellsenger i Sørøst-Asia, med røverkjøp både i boutique- og luksusklassen.

Kambodsja: Boutiquehotellet Babel i Siem Reap er et populært treffsted for norske backpackere og familier. Eierne er et norsk ektepar engasjert i bærekraftig reiseliv, noe som er svært vanlig i denne buddhisme-pregede del av verden, hvor utallige aktører i turismebransjen gir støtte til miljø- og samfunnstiltak. Sjekk også ut Foreign Correspondents' Club samme sted, La Villa i Battambang, og La Passion by Acharyak på Koh Rong.

Vurder The 3 Nagas eller Le Sen Boutique Hotel i Luang Prabang, **Laos** og Leah Silk Hotel i Hanoi, **Vietnam**.

klatreutfordringer for energiske øko-entusiaster.

I nabobyen Siem Reap, 10 kilometer unna, er det også fint å ta promenader eller en sykkelturn under gamlebyens skyggefulle trær langs den dovne elven. Kontrasten til Pub Street-kvarterets støyende kveldsmylder kunne ikke vært større. Men Siem Reaps meny av utmerkede restauranter og trendy kafeer vokser stadig.

Byen Battambang, engang et livsfarlig minebelagt distrikt, har kommet seg på turistkartet, delvis takket være Angelina Jolie i rollen som Lara Croft i *Tomb Rider*, delvis for den fascinerende elveturen til Siem Reap. Turen tar i overkant av seks timer, avhengig av båtens, motorens og kapteinens humør, og mannskapets evne til å hugge vei gjennom det tette vannhyasint-villnisset.

Hovedstaden Phnom Penh har også sin egen sjarm, med spisse pagoder som strekker seg mot himmelen, og raden av franskinspirerte bistroer langs elven, der Mekong vider seg ut på veien mot Sørkinahavet.

I sør ville regjeringen forvandle den søvnige kystbyen Sihanoukville til et tropeparadis. Et race mellom eiendomsspekulanter og casino-investorer ga den istedenfor et elendig renommé. Men to øyer lenger sør – The Song Saa og Koh Rong – byr på vakre strender samt sjarmerende beach-bungalower og eksklusive boutique-resorts. En lokal flyplass er på tegnebrettet. Heller ikke her, ingen grunn å utsette turen. ■

Kapital | Reise

www.kapital.no

Ansvarlig redaktør
Trygve Hegnar

Redaktør
Vibeke Holth | Siv.øk./AFA (permisjon)
vibeke.holth@kapital.no

Redaksjonssjef
Andreas Klemsdal | MBA
andreas.klemsdal@kapital.no

Utg.ansv. Kapital Reise
Ingrid Elle | Journalist
ingrid.elle@kapital.no

Redaksjonen
Fredrik Grønningsæter | (permisjon)
Helene Melseth Flaen | Journalist
Anders Park Framstad | Finansjournalist
Tilja Fyksen | Samf. øk./Finansjournalist
Nicolai Giil | M.Sc./Journalist
Jan Chr. Grandre | Journalist
Tor Klaveness | Siv.øk., MBA/Finansjournalist
Svein Vinofil Lindin | Sommelier/Vinjournalist
Kari Nestaas | Siv. øk./Journalist
Hans Jørn Næss | Siv.øk., Cand.mag./Journalist
Sigurd E. Roll | Siv.øk., exam.oecon/Investoransvarlig
Tonje Kufaaas Tellefsen | Journalist

For kontaktinformasjon til redaksjonen, se kapital.no/kontakt-oss.

Layout/produksjon
Aina Hagen | Produksjonssjef
Arne Kaupang | Art Director
Martine Erlingsen | Layout
André Schlytter Myrvoll | Layout
Jenny Giske Risvold | Layout
Grete Bratterud | Annonse
Reynir Ingibergsson | Annonse

Medieservice
Gretha Nicolaysen | Annonseleder
Wenche Spjøtvold | Produktansvarlig
Lena Kristiansen | Prosjektleder
Kjartan Finholdt | Rådgiver
Per Anders Amundsen | Rådgiver
Marcel S. Johnson | Rådgiver

Adresse til redaksjonen
Hoffsveien 70A, 0377 Oslo
Postboks 724 Skøyen, 0214 Oslo
Tlf: 23 29 63 00. E-post: tips@kapital.no

Ragnar Lie | Direktør marked
ragnar.lie@hegnar.no 957 44 217

Annonse:
Tlf: 980 46 149. E-post: annonse@kapital.no

Annonsepriser 2023 (eks. mva.)
Helside (1/1 s.) kr 79.000 Dobbeltside (2/1 s.) kr 145.000

Abonnement: Kontakt Mediconnect
Tlf: 23 33 91 50. E-post: abonnement@kapital.no
Abonnementpris 1 år: kr 2.990
Se kapital.no/abonnement for flere prisalternativer.

Fremskaffelse/søk av artikler fra tidligere utgaver kan skje ved henvendelse på mail til resepsjon@hegnar.no. Tjenesten koster fra kr 125 pr. artikkel.

Trykk: Stibo Complete
Utgiver: © Hegnar Media AS
Forbud mot ettertrykk.

NESTE NUMMER
Kapital
14. april 2023